

DALIBOR JELAVIĆ

15. veljače – 7. ožujka 2001.

OVU IZLOŽBU POSVEĆUJEM MOJOJ OBITELJI I SVIMA
KOJI SU MI POMOGLI U TEŠKIM DANIMA BOLESTI.

Jelavić

KALEIDOSKOP I KARUSEL DALIBORA JELAVIĆA

Preko dva desetljeća raste i razvija se elastična oblikovna dionica što je svojim znakovima i bojama sustavno ispunja Dalibor Jelavić. Vrlo brzo nakon diplomiranja taj je slikar pronašao svoj način i svoje opsesivne motive, te je u međuvremenu stvorio vrlo koherentan i otprve prepoznatljiv likovni svijet. Riječ je o izvornom viđenju a ne oponašanju prirode, o slobodnoj kombinatorici elemenata s onu stranu mimezisa i predmetnosti, o slijeđenju nutarnjeg, nagonskog impetusa a koji teži za ekstrapolacijom nataloženih jezgri i silnica svojevrsnog primarnog likovnog govora.

Koliko god Jelavićeve crte i mrlje nastaju mimo imitacije i redukcije figurativnih obrisa, sačuvale su plodnu napetost odnosa sa stvarnošću. Naime, njegovi slobodni oblici ipak su asocijativni i aluzivni, jer imaju organsko ishodište i slijede logiku prostora kojom se i u prirodi, odnosno u kozmosu, gradi. Stoga ih nećemo smatrati posljedicom obrade izravnih preložaka, ali svakako nositeljima simboličkih i arhetipskih značenja. Dapače, kao da mu polazi za rukom pronaći zajednički nazivnik inače tako raznorodnih fenomena, kao što su oko i list, kolo i pipci, krila i plod, ticala i cvijet. U početku doista bijaše klica, koja kod Jelavića ima protege pigmenta i dubinu intonacije.

Jelavićev pretežno biomorfni univerzum slijedi svoje topološke arze i teze (što bismo ih mogli usporediti s triglifima i metopama), ali i kronološke sistole i dijas-tole (što bismo ih smjeli povezati s apogejima i kriza-ma, s punjenjima i pražnjenjima, s posnošću i

zasićenjima). Kako se opus bogati pojedinačnim cik-lusima (i odgovarajućim izlozbama) tako dolaze na svoje inače raznorodni potencijali autora: u nekim fazama prevladavaju crtački stimulusi, a u nekim raz-dobljima dolazi do snažnijega prepuštanja kolorističkim vrijednostima. A bila bi šteta kad bi se Jelavić odrekao bilo koje od urođenih i stečenih vrlina, odnosno kad bi svoju ekspresivnost sveo na "jednu žicu".

Možda najodređeniji stvaralački izazov sastoji se upra-vo u naporu povezivanja gotovo disparatnih darova. Možda najveći dometi ostvaruju se u prevrćavanju dis-ciplinarnih organičenja bilo koje tehnike ili "žanra". Možda najosobniji ishod znači sretan spoj grafičke strukture i kromatske teksture, u koji kao "začin" još ulazi misaona, mentalna, konstruktivna komponenta. Iako se Dalibor Jelavić odlično snalazi na uskom rubu monokromnih, odnosno crno-bijelih rješenja, iako se umije spretno poigrati preljevima sivila ili ograničiti na dijaloge tonova, puninu učinka najlakše ćemo naći u širokom registru otvorenih boja i izrazito tempera-mentno nanošenih poteza.

Kad smo već spomenuli kronologiju, kazat ćemo kako su iza ovog slikara ostala i poglavlja radikalnijeg istraživanja, ispitivanja vlastitog medija. Započeo je takoreći u znaku apsolutne bjeline, gotovo nulte točke ili *tabulae rasae*, da bi usvojio mogućnost novoga početka i kreativno iskoristio zahtjeve krajnje strogosti. Isto tako je u jednom trenutku osjetio potrebu da se dokaže na graničnim područjima "primijenjenih umjet-

THE SPACE THEATRE 1997.
195 x 145 cm.

nosti", to jest da načini slike dekorativnih svojstava i izrazite komunikativnosti hedonističkog predznaka. U međuvremenu je grafikama, gvaševima i akvarelima hvatao oscilogramе vlastitih emocija, "rudarski" kopao po podsvjesnim izvorima imaginacije, najneposrednije kaptirao energetske silnice arhetipova. Na tako različitim razinama i u raznorodnim okučavanjima pronašao je temelje individualnoga izraza, na kojima je potom mogao vitalno nadograđivati. Kad je pak riječ o morfološkim, stilskim premisama Jelavićeva rada, nećemo preskočiti činjenicu njegove zavidne likovne kulture i svjesne erudicije. Kao umjetnik "s pedigreeom", kao stvaralac koji se rado nadovezuje na prethodeće majstore, kao nefrustrirani nasljednik moderne baštine (a koji ne osjeća teret veličine dosad ostvarenoga, jer znade kuda dalje krenuti, na što se ulančati, čime tradiciju oživjeti, zašto "unutarnje rezerve" iskoristiti) on čak eksplicite ukazuje na svoje uzore i dugove. Često čak u vidu **homage-a**, odavanja počasti, priznanja filijacije idealnim precima. Njegova šira obitelj sastoji se od gestualaca i enformelista, od ispisivanja otajnih znakova i odgone-tanja slojevite tvarnosti pokorice i patine. U jednom se času najradije orijentirao sjevernije od Pariza, prema beneluksovskoj grupaciji "Cobra", posebice prema zmi-jolikim formulacijama Alechinskoga, a u mnogo navrata najviše sklonosti kao da pokazuje za južnjačku, apartnu i ezoteričnu jezgrovitost nekolicе umjetnika sudbinski vezanih uz Barcelonu, kao što su Miró, Picasso i Tapes (od svih velikih katalonskih rođaka Dalibor jedino ne mari za Dalija!). Širina ovakve genealogije, općenitost ovakvog "izbora po srodnosti" ukazuju na to da nikoga zapravo doslovnije ne slijedi već da u međuprostoru tako dis-paratnih solucija nalazi nedvojbeno vlastito mjesto. Onaj koji istovremeno po nečemu nalikuje na Šebalja, a po nečemu na Murtića, ne može biti puki imitator ni elegantni eklektik nego je samosvojna pojava umjetni-ka koji se obogatio iskustvima da bi bio istančaniji, razvedeniji, otvoreniji. Ionako je svaka kreacija podlož-na usporedbama i ne postoji **creatio ex nihilo**. Jelavić započinje namjerno gdje su drugi stali, te kombinira-jući ostvaruje novo, koje se afirmira plodnim "malim razlikama", odnosno u svakoj usporedbi dokazuje kao nesvodivo na nešto drugo. Najnoviji ciklus ovoga slikara na neki je način i sinteza vlastitih dosadašnjih tekovina. Kao nikad dosad znade se smjelo poslužiti graničnim linearizmima, naglašenim grafizmima, istaknutim prugama čistoga i dubokoga crnila, kao što se znade opušteno predati kolopletu najintenzivnijih i najotvorenijih boja. Ostavimo li po

strani skice, u kojima okušava kompozicijske solucije i ritmizaciju izvođenja, u velikim formatima i miješanim tehnikama primijenjuje i doslovnu slojevitost nanosa, to jest na podlogu brzосуšeće posne enkaustike postavlja naslage gustoga, pastoznoga i reljefno ispučenoga ulja, postižući dinamičnu dvojnost zagasitosti i sjaja, ili gotovo dramatični binarizam punine i praznine.

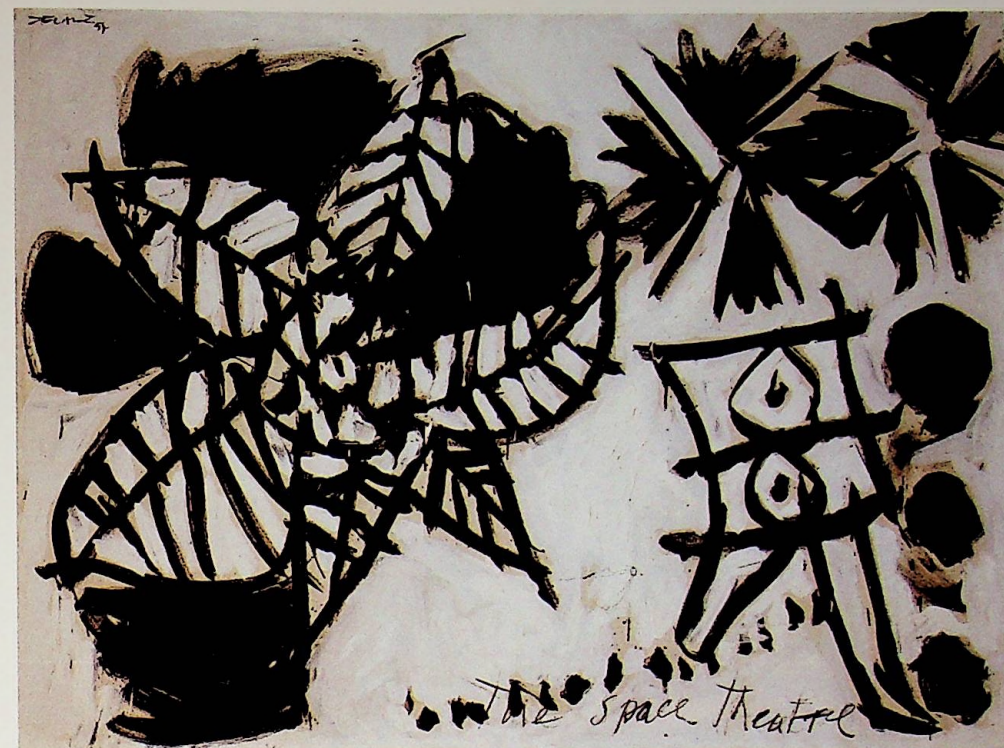
"Tematski", Jelavić i dalje razrađuje svoj "Space the-atre", odnosno "Teatar u svemiru", što znači da svoje znakove zamišlja na pozadini bezdanih prostora, kozmičkih scenografija, galaktičkih konstelacija. Beskonačnost pozadine primjereno odgovara bezbroju varijacija, "teatarska" stilizacija pak podrazumijeva poigravanje krinkama i travestijama, definitivno uspostavljanje dvoznačnosti između iluzije i zbilje, inverziju simulacije i stvarne akcije. Općenito su ludička i infantilna komponenta jamci slobode ponašanja, a svojstva metjerske skrupuloznosti podižu radove iz polja ležerne improvizacije na razinu znalačke preobrazbe, gotovo demijurske zakonomjernosti.

Inače njegovatelj izduženih, panoramskih kadrova, "sinemaskopskih" i "narativnih" pačetvorina, Jelavić ovaj put preferira vertikalne i centričnije kompozicijske sheme. Vođen vrtložnim zamaskama i ritualno ostavlja-jući otiske oko perspektivne "točke bijega" najčešće tendira kružnosti ili pak nekoj zvjezdastoj formaciji. S obzirom na ljubav za zašiljene oblike i reske sukobe u kadru kazat ćemo da se bavi "kvadraturom kuta", a s obzirom na osovine i okosnice pojedinih parcela uočiti ćemo vrtnju planova kao u nekom karuselu, ringišpilu, vrtuljku.

Ili, bolje, kromatske čestice i fragmentirane forme spi-ralno se prepliću u optičkom kotlu nekog imaginarnog kaleidoskopa.

Dvije slike velikih dimenzija i problemski i simbolično zaključuju (odnosno: otvaraju) izložbu. "Svirač" ukazuje na istančana suglasja unutar širokoga dijapazona nemimetičkih mogućnosti, a "Atelje" na predstavljenoj paleti rezimira čitavu gamu, neutralizirajući kontraste skladom preljeva. Insistirajući na sinesteziji neke bismo efekte okrstili piktofonima ili arheoptičkima, cjelinu pak bismo napeli između erotikoničnosti i koinemorfности. Zreli i iskustvom bremeniti slikar Dalibor Jelavić javlja nam se u punini svojih emotivnih i kreativnih zahtjeva, ostvaruje se u dosad neviđenoj gustoći i zvučnosti likovnog govora.

Tonko Maroević

THE SPACE THEATRE 1997.
145 x 195 cm.

THE SPACE THEATRE 2000.
118 x 161 cm.

IZ ŽIVOTOPISA

- 1949** Rodio se 29. svibnja u Beogradu kao drugo dijete Rozalije Jelavić rođ. Markotić i Petra Jelavića
- 1951** Preselio se s roditeljima i bratom Nenadom u Vrgorac
- 1954** Preselio se u Metković gdje 1956. započinje osnovno školovanje
- 1961** Odlazi s obitelji u Zagreb, nastavlja osnovno školovanje i stječe srednje obrazovanje
- 1968** Upoznaje prof. Krstu Hegedušića koji mu daje prve poduke o slikarstvu; u njegovu atelieru na Rokovu perivoju stječe prva praktična iskustva u slikarstvu
- 1969** Upoznaje akad. slikara Edu Murtića, postaje njegovim suradnikom (1969. - 1972.) i započinje intenzivnije bavljenje slikarstvom, proučavajući ne samo slikarske i grafičke, već i tehnike emajla, mozaika i tapiserije
- 1972** Upisuje studij na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, najprije na odjelu grafike kod prof. Dalibora Paraća, a potom slikarstvo u klasi prof. Nikole Reiserera
- 1973** Putuje u Pariz, upoznaje djela klasika svjetske umjetnosti
- 1976** Priređuje prvu samostalnu izložbu u Muzeju Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu (Jelavić, Rašić, Sokić)
- 1977** Diplomirao slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi prof. Nikole Reiserera Dobiva Prvu nagradu za slikarstvo na 9. Salonu mladih u Zagrebu Dobiva Otkupnu nagradu RTVZ Postaje suradnikom Majstorske radionice prof. Ljube Ivančića i Nikole Reiserera (1977. - 1979.)

- 1978** Postaje članom Zajednice umjetnika Hrvatske Od kolovoza do prosinca boravi u Parizu i Rouenu (Francuska) gdje stvara ciklus crteža "Strašila"
- 1979** Izlaže monokromne slike u tehnici pijeska na platnu u Galeriji Vladimir Nazor u Zagrebu Dobiva Nagradu 7 sekretara SKOJ-a za likovnu umjetnost
- 1981** Izlaže crteže u Studiju galerije Forum Objavljuje knjigu crteža i pjesama "Mimikrija" u suradnji s Nedom Mirandom - Blažević U izdanju Zbirke Biškupić objavljuje mapu grafika "Cobra" u tehnici suhe igle i aquatinte s tekstom Mladenke Šolman Dobiva Nagradu za crtež na 1. Salonu mladih u Šibeniku Susreće fra Ambroza Testena u Kamporu na otoku Rabu te upoznaje povjesničare umjetnosti i javnost s njegovim radom
- 1982** Suraduje s Otonom Glihom pri postavljanju njegove samostalne izložbe u Muzejsko galerijskom centru Klovićevi dvori Grafički oblikuje monografiju o fra Ambrozu Testenu autora Ive Šimat Banova, u izdanju Kršćanske sadašnjosti
- 1984** Stupa u brak s Rozinom Palić - Jelavić Izlaže crteže i ulja u Galeriji Buljat u Zagrebu Izlaže grafike u Galeriji Dubrava (Čavrk, Jelavić) u Zagrebu Dobiva Nagradu za slikarstvo na 19. Zagrebačkom salonu Objavljuje grafičke listove u tehnici bakropisa i aquatinte u bibliofilskoj ediciji Zbirke Biškupić pod naslovom "Onaon" s pjesmama Anke Žagar

- 1985** Rođenje sina Filipa Avera Izlaže grafičke listove u Galeriji Babin Kuk u Dubrovniku (Babić, Čavrk, Jelavić) Izlaže grafičke listove u Galeriji Dubrava u Zagrebu (Babić, Čavrk, Jelavić) Radi tapiserije u suradnji s umjetničkom tkaljom Rasemom Selimović Izlaže uljene slike, gvaševe i tapiserije iz ciklusa "Rosa oko trokuta" u Galeriji Školska knjiga u Zagrebu Dobiva Nagradu za slikarstvo Milo Milunović u Titogradu (SRJ) Radi scenografiju za kazališnu predstavu "Kapetan Oliver" Radovana Ivšića u režiji Vladimira Habuneka
- 1986** Izlaže uljene slike, gvaševe i tapiserije iz ciklusa "Oči plavog psa" u Galeriji XIV. zimskih olimpijskih igara u Sarajevu (BiH) Izlaže gvaševe u Galeriji Lukač u Zagrebu Izdaje knjigu grafika u tehnici sitotiska "Lov na vepra" s pjesmama Predraga Jirsaka, u izdanju Centra za kulturu Narodnog sveučilišta "Otokar Keršovani" iz Zagreba Izrađuje slike u tehnici emajla u tvornici Gorica u Dugom Selu Suraduje s arhitektima Vinkom Penezićem i Krešimirom Roginom na natječaju za idejni projekt plivališta u Dubrovniku (interijerna dekoracija)
- 1987** Smrt majke Rozalije Utemeljuje TRZSU ArTresor (Hrzić, Jelavić, Kiš Penezić, Rašić, Rogina) Dobiva Drugu nagradu na natječaju za Memorijalni kompleks "Josip Broz Tito" u Zagrebu (grupa autora) Suraduje s arhitektima Vinkom Penezićem i Krešimirom Roginom na natječaju za idejni projekt crkve Sv. Mihajla u Dubrovniku
- 1988** Objavljuje mapu grafika u tehnici linoreza "Život i smrt Lovca Luke" s pjesmama Vjerana Zuppe, u izdanju Galerije Mala - Mladost, Zagreb Objavljena mu je monografija crteža s tekstom Željka Sabola u izdanju Nacionalne i sveučilišne biblioteke i izdavačkog poduzeća Globus iz Zagreba Izlaže crteže, akvarele i gvaševe u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, kojoj donira stotinjak radova Dobiva 1. Nagradu Željezare Sisak za slikarstvo Radi na poslovima grafičkog dizajna u TRZSU ArTresor
- 1989** Završava dogradnju i adaptaciju stana u Palmotićevoj 5 u Zagrebu Postaje dopredsjednik Hrvatskog društva likovnih umjetnika
- 1991** Rođenje sina Jakova Kao dragovoljac uključuje se u Domovinski rat te je jedan od utemeljitelja Satnije hrvatskih umjetnika Radi TV-spotove (Croatia '90, '91, '92; Vukovar; Osijek), plakate i grafike
- 1992** Dobiva Nagradu za design TV-spota Croatia '90, '91, '92 na 27. Zagrebačkom salonu Radi u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu na poslovima grafičkog dizajna
- 1993** Dobiva Veliku nagradu Hrvatskog društva propagandista Srebreno zvono '93 u Opatiji

- 1994** Izlaže ulja na platnu iz ciklusa "Trag svjetlosti" u Galeriji Forum u Zagrebu Radi TV-spotove za farmaceutsku industriju Belupo Dobiva Spomenicu Domovinske zahvalnosti 1991.
- 1995** Izlaže gvaševe i crteže u Dolenjskom muzeju u Novom Mestu (Slovenija) Izlaže ulja i gvaševe u Galeriji Gradske kavana u Sisku Izlaže ulja i gvaševe u Franjevačkoj galeriji u sklopu Muzeja Široki Brijeg u Širokom Brijegu, BiH (Barišić, Jelavić, Novak) Jedan je od inicijatora i art direktor velike izložbe radova prof. Ive Sebalja u Domu Hrvatskih likovnih umjetnika u Zagrebu
- 1996** Izlaže ciklus papirnatih kolaža "Homage a Vukovar" u Hrvatskom narodnom kazalištu u Pečuhu (Mađarska) Dobiva odličje Predsjednika Republike Hrvatske Danica Hrvatska s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi
- 1997** Uređuje atelier u Zagrebu, Miljackina 44 a Uređuje monografiju "Satnija Hrvatski umjetnici", UHUDDR, Zagreb 1997.
- 1998** Izlaže ciklus crno-bijelih ulja na platnu pod naslovom "The Space Theatre" u Galeriji Vincent iz Kastva u Puli Izlaže crteže u boji velikog formata pod naslovom "The Space Theatre" u Galeriji Galženica u Velikoj Gorici Art direktor je projekta izložbe slika "Željko Lapuh 1988 - 1998" u Muzejsko galerijskom centru Klovićevi dvori Grafički oblikuje drugu monografiju o fra Ambrozu Testenu autora Ive Šimat Banova u izdanju ArTresor Naklade
- 1999** Teško je obolio, boravi u bolnicama u Zagrebu i Padovi Prijatelji mu organiziraju izložbu crteža pod nazivom "The Space Theatre" u Galeriji Art Point Centar u Zagrebu
- 2000** U veljači je podvrgnut operativnom zahvatu transplantacije jetre u Padovi (Azienda Ospedaliera di Padova), postupno se oporavlja i vraća umjetničkom radu Izlaže papirnatu kolažu "Homage a Vukovar" u Gradskom muzeju Vukovar kojemu tom prigodom poklanja 13 radova Izlaže gvaševe u Galeriji Erste & Steiermärkische Bank d.d. u Zagrebu
- 2001** Izlaže uljene slike u Galeriji Forum u Zagrebu

Tijekom 25 godina umjetničkog rada izlagao je na više od 150 skupnih izložaba u zemlji i inozemstvu, a radovi mu se nalaze u mnogim galerijama i muzejima te u privatnim kolekcijama. Inicijator je i sudionik brojnih likovnih kolonija i dobrotvornih umjetničkih akcija.

Živi i radi u Zagrebu, Palmotićevo 5; tel. 01 4814 768
Atelier: Miljackina 44a; tel. 01 6119 846

NA OVOJ JE IZLOŽBI IZLOŽENO 25 SLIKA U TEHNICI ULJA I ENKAUSTIKE NA PLATNU NASTALIH U RAZDOBLJU 1995. - 2000.

Izdavač/Publisher:
**KULTURNO
INFORMATIVNI
CENTAR**
Zagreb, Preradovićeve 5
tel. 01/4810-714

Za izdavača/For the publisher:
Goran Pavletić

Urednik kataloga/Editor:
Milan Bešlić

Savjet galerije/Gallery Council:
**Nikola Koydl
Eugen Kokot
Goran Blagus
Milan Bešlić
Dominique Narran
Andrej Smrekar**

Likovni postav izložbe/Exhibition set-up:
**Dalibor Jelavić
Milan Bešlić**

Fotografije radova i portret/Photographs:
Goran Vranić

Dizajn/Design:
Antun Zidić

Priprema i digitalni tisak/
Prepress & digital print:
Art Studio Azinović

Naklada/Edition:
300 primjeraka/300 copies

Zagreb, veljača/February 2001.

Na naslovnici:
THE SPACE THEATRE, 2000.

Sponzori:

HT Hrvatski
Telekom

GALERIJA FORUM

HR - 10000 Zagreb
Teslina 16
tel. 01/4810-710